

ALEKSEI TOLstoi

CHEIȚA DE AUR
sau
AVENTURILE LUI
BURATTINO

Editura ASTRO

Arlechino, păpușile, fetițele cu măști negre, vrăjitorii cu glugi ascuțite pictate cu stele, cocoșații cu nasurile cât castraveții, arapii, câinii, cu toții fugiră de la Carabas Barabbas.

Urlând înfiorător, Carabas ieși în stradă. Privi cum ultimii săi actori săreau bălțile mici și murdare îndreptându-se spre teatrul nou, de unde se auzeau melodii vesele, hohote de râs și aplauzele onoratului public.

Carabas Barabbas reuși să prindă doar un cățel de catifea, cu ochii din nasturi. Însă, pe neașteptate apără Artemon care îl înhăță pe marele maestru păpușar și-l trânti într-o băltoacă, apoi luă cățelul și fugi cu el în cort. În culise mirosea a tocăniță de berbecuț cu usturoi, pregătită pentru actorii flămânzi știm noi de cine...

Și uite aşa, Carabas Barabbas rămase acolo în băltoacă, sub ploaie.

Cuprins

Prefață.....	3
O bucată de lemn, care strigă cu glas de om ajunge în mâinile tâmplarului Giuseppe.....	5
Giuseppe oferă bucată de lemn prietenului său, Carlo.....	6
Cu îndemânare și iscusință Carlo face o păpușă de lemn și o numește Burattino.....	9
Burattino primește un sfat înțelept de la un greiere cu glas de om.....	12
Pe Burattino era cât pe ce să-l coste naivitatea. Bătrânul Carlo îi face din hârtie colorată hăinuțe și îi cumpără Abecedar.....	14
Pentru un bilet la teatrul de păpuși, Burattino își vinde Abecedarul.....	19
În timpul spectacolului, identitatea lui Burattino este dezvăluită de către păpuși.....	21

Pe drumul spre casă, Burattino întâlnește doi cerșetori: motanul Basilio și vulpea Alice.....	28
Cârciuma „La trei guvizi“.....	31
Burattino este atacat de hoț.....	34
Hoții îl atârnă pe Burattino de crengile unui copac.....	37
Fetița cu părul de culoarea cerului îl salvează pe Burattino de la moarte.....	39
Fetița cu părul de culoarea cerului vrea să-i facă educație lui Burattino.....	43
Burattino fugă de la Fetița cu părul de culoarea cerului. Ajutat de un liliac ajunge în Țara Proștilor.....	47
Poliștii îl prind pe Burattino și nu îl lasă să dea nici o explicație în favoarea sa.....	52
Burattino îi cunoaște pe locuitorii iazului, află de pierderea banilor și primește o cheiță de aur de la broasca Tortilla.....	54
Burattino fugă din Țara Proștilor și întâlnește un tovarăș de suferință.....	57

Pierrot povestește cum a ajuns în Țara Proștilor călăind un iepure.....	59
Burattino și Pierrot ajung la Fetița cu părul de culoarea cerului, dar trebuie să fugă de grabă împreună cu aceasta și cățelul Artemon.....	66
Lupta îngrozitoare de la marginea pădurii.....	69
Peștera.....	75
Burattino vrea să afle de la Carabas Barabbas taina cheiței de aur cu orice preț.....	80
Burattino află taina cheiței de aur.....	83
Pentru prima oară în viață, Burattino este disperat, dar totul se termină cu bine.....	88
În cele din urmă, Burattino se întoarce acasă împreună cu tata Carlo, cu Malvina, Pierrot și Artemon.....	94
Carabas Barabbas năvălește în camera de sub scară.....	100
Ce se află în spatele ușiței ascunse.....	102
Teatrul cel nou de păpuși dă prima reprezentație.....	109

O bucată de lemn, care strigă cu glas de om
ajunge în mâinile tâmplarului Giuseppe

Cândva, odată, cu mult timp în urmă, pe malul Mării Mediterane, într-un orășel trăia un tâmplar bătrân pe nume Giuseppe, poreclit Nas-Vinețiu.

Într-o zi, bătrânului iî căzu la îndemână o bucată de lemn, un lemn ca oricare altul, ca acela care încalzește soba pe timpul iernii.

„Nu arată prea rău, își spuse Giuseppe; se poate face ceva din el, poate un picior de masă...“

Și aruncându-și pe nas ochelarii legați cu sfoară pentru că erau foarte vechi, învârti lemnul în mâna și începu a-l ciopli cu o bardă.

Nici nu-l atinse bine că se și auzi un glas
pițigăiat.

— Aaaa, aoleo! Se poate mai încet? Te rog!

Giuseppe împinse ochelarii spre vârful nasului și începu să verifice atelierul, însă nu găsi nimic neobișnuit. Sub tejghea nu era nimeni. În coșul cu talas, nimeni.

Scoase capul pe ușă, dar nici pe stradă nu era nimeni... „Chiar mi s-a părut?“, se întrebă Giuseppe. „Cine o fi tipat?“

Şi se apucă iarăşi de treabă. Luă barda în mâna
si lovi în lemn...

— Aaaa, aoleo! Ce mă doare! zise din nou glasul pițigăiat. Acum bătrânul Giuseppe se sperie, nu glumă, că de atâtă spaimă îi transpirară și ochelarii... Căută prin toate colțurile camerei, se băgă chiar în sobă și, răsucind capul, se uită îndelung prin horn.

Nu văzu pe nimeni.

„Poate că am băut câteva pahare în plus și îmi ţiuie urechile“, gândi el.

Nu, în ziua aceea, el băuse ca de obicei... După ce îi mai trecu spaima, luă rindeaua, lovi încet cu ciocănoul în partea din spate, așeză cuțitul să nu iasă prea mult în afară, dar nici să fie prea înăuntru. Puse apoi bucata de lemn pe tejghea și nici nu începu bine să lucreze că se și auzi:

— Aaaa, aoleo! De ce mă înțepe?... țipă glăsitorul cel pițigăiat.

Lui Giuseppe îi căzu din mâini rindeaua, se retrase cât mai în spate, și genunchii i se înmuiară... Își dădu seama că din interiorul lemnului venea glasul cel pițigăiat.

Giuseppe oferă bucata de lemn prietenului său, Carlo

În momentul acela apără în atelierul lui Giuseppe vechiul său prieten Carlo, care era flașnetar.

Pe vremuri, acesta, purtând o pălărie cu boruri mari, mergea prin orașe și având o flașnetă minunată, cânta la ea și astfel își câștiga pâinea cea de toate zilele.

Însă trecu anii și Carlo nu mai era chiar Tânăr. Acum era bolnav, iar flașnetă se stricase de mult.

— Bună ziua, Giuseppe! salută el în timp ce intra în atelier. Dar de ce stai pe podea?

— Păi, stai să vezi... am pierdut ceva, un burghiu, și nu-l văd deloc, răsunse Giuseppe, uitându-se încruntat la bucata de lemn. Tu cum o mai duci, bătrânule?

— Rău, mă tot gândesc ce să fac să câștig și eu o pâine, răsunse Carlo. Dacă m-ai ajuta cu un sfat...

— Foarte ușor, spuse voios Giuseppe, în timp ce gândea: „Stai un pic că scap eu de lemnul ăsta afurisit“. Foarte ușor: iată, am pe tejghea o bucată de lemn minunat; poți să-l iezi și să-l duci acasă.

— Ehei, răsunse dezamăgit Carlo; și apoi, ce? Am să duc lemnul acasă, dar n-am nici măcar sobă.

— Lasă, că te învăț eu, Carlo, ce să faci... Ia un cuțit și cioplește din lemnul acesta o păpușă, învăț-o să rostească fel de fel de cuvinte haioase, să cânte, să danseze, și apoi mergi cu ea din casă-n casă. Vei câștiga destul și pentru pâine, și pentru un pahar cu vin.

Nici nu termină bine Giuseppe de rostit acele cuvinte, că de pe tejgheaua, unde era lemnul, se auzi un glas voios:

— Minunat te-ai gândit Nas-Vinețiu!

Lui Giuseppe i se făcu din nou frică, însă Carlo căuta nedumerit de unde putea să vină vocea aceea.

—Mulțumesc pentru sfat Giuseppe. Și acum, dă-mi lemnul!

Giuseppe înșfăcă bucată de lemn și o întinse prietenului său. Dar, ori că nu l-a întins prea bine, ori că lemnul a sărit singur, adevărul e că l-a pocnit pe Carlo drept în cap.

— Ah, iată ce cadouri îmi faci! strigă necăjit Carlo.

— Iartă-mă, prietene, dar nu te-am pocnit eu.

— Vrei să spui că m-am pocnit singur, drept în cap?

— Nu, scumpul meu prieten, e posibil să te fi lovit chiar lemnul, nu se știe cum.

— Mincinosule, tu m-ai lovit...

— Nu, Doamne ferește!

— Mă, Nas-Vinețiu, știam eu că îți place băutura, spuse Carlo, dar să mai fii și mincinos...

— Aha, vrei să ne certăm? strigă Giuseppe. Ia vino-ncoace!

— Ba vino tu, să te trag un pic de nas!

Bătrânnii se încruntără și începură să se plesnească unul pe altul. Carlo îl apucă pe Giuseppe de nasul lui vânat, iar Giuseppe îl înhăță pe Carlo de părul cărunt, ce-i atârna pe lângă urechi. Apoi începură să-și tragă pumni unul altuia, în timp ce glasul ascuțit și puternic zbiera și îi întărâta:

— Lovește-l! Dă-i!

Într-un final bătrânnii osteniți începură să respire greu.

— Mai bine să ne împăcăm, zise Giuseppe.

— De acord, răsunse Carlo.

Cei doi se pupară. Apoi Carlo se îndreptă spre casă luând cu el bucată de lemn.

Cu îndemânare și iscusință Carlo face o păpușă de lemn și o numește Burattino

Locuința lui Carlo era simpă, el își ducea zilele într-o cămăruță goală ce se afla sub scara unei case. Față în față cu ușa se afla o sobă foarte frumoasă.

Însă nimic nu era adevărat: nici soba în care ardea focul, nici ceaunul cu apă fierbinte, toate erau desenate pe o bucată de pânză veche.

Carlo intră în odăiță, se așeză pe singurul scaun din încăpere, ce se rezema de o masă fără picioare și, rotind lemnul pe toate direcțiile, începu să cionească o păpușă.

„Oare ce nume să-i pun?“, se gândeau Carlo. „O să o numesc Burattino. Acest nume îmi va aduce noroc. Cunosc o familie al cărui nume unic este Burattino: tatăl-Burattino, mama-Burattino, copiii-Burattino... Toți au dus-o bine, veseli și fără griji...“

Ciopli în lemn mai întâi părul, apoi fruntea, pe urmă ochii. Pe neașteptate ochii se deschiseră singuri și se uitără întâi spre el...

Carlo se prefăcu că nu s-a speriat și întrebă calm:

— Scânteiuțe de lemn, de ce mă priviți aşa de ciudat?

Dar păpușa nu zise nimic, pentru că nu avea încă gură.

Carlo ciopli și obrajii, apoi un nas ca oricare altul.

Și, dintr-o dată nasul începu să se lungească, și crescă lung și ascuțit, încât Carlo se însăpa în spaimântă și zise:

„Dar e prea lung și nu e bine deloc...“

Și vru să mai scurteze vârful nasului. Dar ce să vezi? Nasul se răsuci și se frământă și astfel rămase lung, ciudat și ascuțit.

Apoi Carlo începu să-i facă gura. Dar nici nu-i făcu bine buzele și gura prinse a vorbi:

— Hî-hî-hî-hî, hă-hă-hă-hă!

O limbă roșie și subțire ieși din gură și începu să-l necăjească pe bătrân. Însă acesta se făcu că nu observă ceva neobișnuit și își văzu mai departe de lucru. Ciopli bărbia, gâtul, umerii, trupul, mâinile. Imediat ce termină cioplitorul ultimului deget, păpușa începu să-i tragă pumni în cap, să-l piște și să-l gădile.

— Auzi, spuse Carlo aspru, nici nu te-am terminat bine și ai și început să te răsfeti? Ce vei face mai târziu?

• Și se uită urât la Burattino, care privi și el spre bătrânul Carlo, cu ochii lui rotunzi ca de șoarece.

Acesta îi făcu din surcele picioarele și de aceea erau lungi, iar labele erau și ele mari, și-uite aşa o dată terminată treaba, așeză păpușa pe dușumea, ca să-o învețe să umble. La început Burattino se cătină pe picioarele-i subțiri, făcu un pas, doi, și hopa-hopă se îndreptă direct spre ușă, sări pragul și nimeri chiar în stradă. Neliniștit, Carlo se duse după el.

— He-he, copil zburdalnic ce ești, vino înapoi!

Dar ce vorbești? Burattino fugea de mâncă pământul iar tălpile lui de lemn se auzeau pe pietre: toc-toc-toc...

— Puneji mâna pe el! strigă Carlo.

Oamenii se amuzau arătându-l cu degetul pe Burattino. La o răspântie stătea un polițist grăsuț, ce avea mustățile răsucite și un chipiu triunghiular.

Văzându-l pe omulețul de lemn fugind, el își desfăcu larg picioarele, blocând astfel strada. Burattino vru să treacă printre picioarele lui, dar polițistul îl prinse de nas, și îl ținu aşa până la sosirea lui Carlo.

— Stai nițel, să vezi cum mă răfuiesc eu cu tine, spuse Carlo trăgându-și sufletul și voind să-l bage în buzunarul hainei.

Lui Burattino nu-i plăcu să stea în buzunar, aşa cu picioarele în sus, mai ales că era o zi frumoasă și

multă lume la plimbare, de aceea reuși să scape și se lungi pe pavajul străzii prefăcându-se că e mort.

— He-hei, spuse polițistul, mi se pare ceva în neregulă aici.

Drumeții începură să se adune și, uitându-se la Burattino, își mișcau capul într-o parte și în alta.

— Sărmanul, zise unul, o fi leșinat de foame...

— Carlo l-a bătut măr, ziseră alții. Bătrânul acesta flașnetar pare un om bun, însă se vede treaba că nu-i aşa deloc, este rău și agresiv.

De cum auzi ce vorbeau oamenii, polițistul mustăcios îl înhăță pe bietul Carlo de guler și-l duse la poliție. În timp ce ridică praful cu ghetele, Carlo se tânguia:

— Uf, uf! De ce oi fi făcut eu păpușa asta de lemn?

Când toată lumea plecă, Burattino săltă nasul, se uită în jurul lui și o rupse la fugă spre casă.

Burattino primește un sfat înțelept de la un greiere cu glas de om

Ajungând în goana mare în odăia de sub scară, Burattino se întinse pe podea lângă piciorul scaunului, întrebându-se: „Ce să mai inventez?”

Să ne aducem aminte că era prima zi din viața lui Burattino. Intențiile sale erau meschine, limitate și neimportante.

În timp ce se gândeau, se auzi:

„Cri-cri-cri, cri-cri-cri, cri-cri-cri!”

Burattino întoarse capul și cercetă camera.

— Hei, e cineva aici?

— Eu sunt, cri-cri-cri...

Burattino zări o făptură ce părea a fi un gândac care avea capul unui greiere de câmp. Stătea pe peretele cu soba, deaspura ei, și cânta: cri-cri-cri, în timp ce mustătile i se mișcau, iar ochii răspândeau raze de lumină.

— Hei, cine ești tu?

— Sunt Greierașul cu glas de om, a răspuns creaatura și aici locuiesc de peste de o sută de ani.

— Aici eu sunt stăpân, aşa că pleacă de aici!

— Bine, am să mă duc de aici, cu toate că sunt îndurerat că trebuie să abandonez camera unde am trăit o sută de ani, răspunse Greierașul cu glas de om. Înainte de a pleca, ascultă-mi povăta înțeleaptă.

— Ce să zic, am eu nevoie de sfaturile unui greier bătrân...

— Oh, Burattino, Burattino, zise greierele, lasă alintul și ascultă-l pe Carlo; să nu pleci de acasă dacă nu trebuie, și chiar de mâine să mergi la școală. Iată ce te învăț eu. Altminteri, te pândesc primejdii mari și întâmplări înfricoșătoare, iar viața ta nu mai valorează nici cât o muscă moartă și uscată.

— Și, mă rog, de ce? întrebă Burattino.